

Бобринецька спеціальна школа КОР
(повне найменування підприємства із зазначенням підпорядкованості)

Інструкція № 49
з охорони праці
під час роботи у кабінеті біології

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора
від 08.02.2021 року
№ 19-о.

ІНСТРУКЦІЯ № 49
з охорони праці під час роботи в кабінеті біології
1.ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Інструкція з безпеки під час роботи в кабінеті біології в загальноосвітньому навчальному закладі поширюється на всіх учасників освітнього процесу під час проведення практичних занять (демонстраційних дослідів, лабораторних і практичних робіт) у кабінеті біології школи-інтернату.
- 1.3. Інструкція є основою для розробки інструкцій з безпеки під час проведення практичних занять з біології в навчальних закладах, яка розробляється завідувачем кабінету біології та затверджується керівником закладу освіти. Вимоги зазначеної інструкції є обов'язковими для виконання.
- 1.4. Всі учасники освітнього процесу в кабінеті біології повинні знати правила надання першої (долікарської) допомоги при характерних ушкодженнях, мати необхідні знання і навички користування медикаментами.
- 1.5. Всі учасники освітнього процесу в кабінеті біології (здобувачі освіти, вчителі) під час виконання практичних робіт мають користуватися засобами індивідуального захисту:
- халатами на кожному уроці;
 - гумовими рукавицями, захисними окулярами, за вказівкою вчителя.
- 1.6. Під час роботи в кабінеті біології будьте обережними, додержуйтесь порядку і чистоти на робочому місці, виконуйте правила техніки безпеки.

ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ
ЗАНЯТЬ У КАБІНЕТІ БІОЛОГІЇ
2.ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 2.1. Чітко визначте порядок і правила безпечного проведення досвіду.
- 2.2. Звільніть робоче місце від усіх непотрібних для дослідів предметів і матеріалів.
- 2.3. Перевірте наявність і надійність посуду, приладів та інших предметів, необхідних для виконання завдання.
- 2.4. Починайте виконувати завдання тільки з дозволу вчителя.
- 2.5. Виконуйте тільки ту роботу, яка передбачена завданням, або доручена вчителем.
- 2.6. Одягніть спецодяг і приведіть його в порядок.
- 2.7. У разі необхідності, за вказівкою вчителя, обов'язково слід

користуватися індивідуальними засобами захисту.

2.8. Уважно вивчіть зміст практичної роботи, продумайте порядок безпечного виконання її, дотримуючись при цьому правил пожежної та електробезпеки.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Користуючись скальпелями, ножицями, препарувальними голками, не спрямовуйте різальні або загострені частини цих інструментів на себе і на своїх товаришів, щоб уникнути поранень.

3.2. У разі використання спиртівки гасіть полум'я, накриваючи спеціальним ковпачком; ніколи не виймайте зі спиртівки пальник з гнотом після її запалювання; не запалюйте одну спиртівку від іншої – усе це загрожує пожежею. Працюючи зі спиртівкою, бережіть одяг і волосся від спалахування.

3.3. Під час виконання робіт, у процесі яких нагрівають рідини в пробірках, закріплюйте їх у затискачах штатива або у тримачах пробірок.

3.4. Під час нагрівання не спрямовуйте отвір пробірки на себе або на тих, хто поруч, щоб уникнути опіків.

3.5. Нагрівайте горючі рідини тільки на водяній бані.

3.6. Використовуючи кислоти або луги, наливайте їх тільки в скляний посуд. Не доливайте воду в кислоту, а навпаки, кислоту вливайте в воду.

3.7. У разі використання порошкоподібних хімічних речовин, набирайте їх тільки спеціальною ложкою (неметалевою), не торкаючись до порошоків руками. Пам'ятайте, що майже всі ці речовини отруйні. Те саме стосується добрив, які використовуються для підживлення кімнатних рослин.

3.8. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять з використанням хімічних речовин, зливайте в спеціально призначені банки і склянки.

3.9. Обережно поведіться зі скляним посудом. Якщо він розбився, не збирайте уламки руками, а змітайте їх щіткою в призначений для цього совок.

3.10. Виготовляючи препарати для розглядання під мікроскопом, дуже обережно беріть покривлене скельце великим і вказівним пальцями правої руки за краї, розмістіть його паралельно предметному склу, яке ви тримаєте в лівій руці, у безпосередній близькості до нього, а потім випустіть скельце з пальців щоб воно вільно лягло на препарат.

3.11. Для боротьби з комахами – шкідниками кімнатних рослин проводьте обробку рослин мильним розчином або мильною піною, тютюновим настоєм.

3.12. У випадках пошкодження електричного обладнання та проводів (іскріння, коротке замикання, понаднормовий нагрів ізоляції проводів) вимкніть електромережу до приведення її в безпечний стан.

3.13. У випадку травми негайно зверніться до вчителя.

3.14. Для виконання завдання користуйтеся посудом, приладами та реактивами, які видає вчитель. Брати посуд, реактиви з інших столів не дозволяється.

- 3.15. Хімічні речовини для досліду слід брати тільки в кількостях, передбачених інструкцією з проведення досліду або за вказівкою вчителя.
- 3.16. Перед тим, як взяти реактив, необхідний для досліду, прочитайте етикетку на тарі (банці або склянці), щоб попередити помилку.
- 3.17. Насипайте або наливайте реактиви на столі (сухі – над аркушем паперу, рідкі – над лотком).
- 3.18. Не зсипайте розсипаний і не зливайте розлитий реактив назад у тару до основної кількості реактиву.
- 3.19. Не пробуйте хімічні речовини на смак, адже будь-яка з них тією чи іншою мірою отруйні.
- 3.20. Визначаючи речовини за запахом, не нахилийтеся над шийкою посудини і не вдихайте пару або газ, що виділяється. Для цього треба легким рухом долоні над шийкою посудини спрямувати пару або газ до носа і вдихати їх обережно у невеликих кількостях.
- 3.21. Нагріваючи рідини, тримайте посудину отвором від себе, не спрямовуйте її на сусідів. Не нагрівайте посудину вище рівня рідини, а також порожні з краплями вологи всередині.
- 3.22. Не заглядайте в посудину згори під час нагрівання, оскільки в разі викидання киплячої рідини можете травмуватися.
- 3.23. Знімайте посуд з нагрітим реактивом (і з водою) обережно, разом з тримачем пробірок або лапкою штатива, не роблячи різких рухів. Знімайте з плити або іншого нагрівника колби чи стакани з розчинами (і з водою), нагрітими до температури кипіння або навіть близької до неї, обережно, захистивши руку рушником, не роблячи різких рухів.
- Великі хімічні стакани з розчином беріть і переносьте двома руками так, щоб бортики стакана спирались на вказівні і великі пальці.
- 3.24. Посудину з нагрітою рідиною не закривайте щільно пробкою доти, доки вона не охолоне.
- 3.25. Нагріваючи реактиви, не залишайте їх без нагляду навіть на короткий час.
- 3.26. Для приготування розчинів кислот, для змішування їх користуйтеся тільки тонкостінним хімічним або фарфоровим посудом.
- 3.27. Щоб уникнути опіків порожнини рота, а також можливого отруєння, не набирайте розчин кислот і лугів у піпетку ротом. Для засмокування цих речовин користуйтеся піпетками з пастками, а всмокування виконуйте за допомогою гумової груші.
- 3.28. Під час усіх операцій з концентрованими кислотами й лугами обов'язково користуйтеся гумовими рукавицями та захисними окулярами.
- 3.29. Про всі випадки розливання рідин або розсипання твердих реактивів необхідно повідомити вчителя. Самостійно прибирати будь-які реактиви не дозволяється. Розлиті випадково кислоти або інші розчини збирайте і зливайте в місця за вказівкою вчителя.
- 3.30. Для нагрівання хімічних реактивів над полум'ям спиртового пальника (крім вогнебезпечних) необхідно обережно прогріти пробірку у верхній частині полум'я, а потім продовжувати нагрівання, не торкаючись дном

пробірки до гнота спиртівки, щоб пробірка не тріснула.

3.31. Під час усіх операцій з кислотами і лугами обов'язково застосовуйте засоби індивідуального захисту (гумові рукавиці, захисні окуляри тощо).

3.32. У разі виявлення несправностей у роботі обладнання (приладах, установках), електромережі, водопроводу тощо необхідно припинити роботу і повідомити вчителя.

3.33. Дотримуйтесь правил особистої гігієни. Під час роботи в кабінеті біології не пийте воду і не вживайте їжу.

3.34. В кабінеті біології та на дослідній ділянці під час освітнього процесу **забороняється:**

- порушувати правила для здобувачів освіти;
- виконувати будь-які роботи без вказівки та дозволу вчителя;
- приносити з собою сторонні предмети (петарди, лазерні указки, запальнички тощо) та користуватися ними під час занять;
- виконувати роботи на висоті (вище 1м.) та використовувати тимчасові випадкові підставки;
- виконувати роботи по миттю, очищенню віконного скла, заміні електролампочок, ремонтуванню електророзеток та електровимикачів;
- приводити в клас або на дослідну ділянку сторонніх осіб без дозволу вчителя;
- порушувати вимоги правил пожежної безпеки, залишати без нагляду запалені спиртівки, ввімкнені електронагрівальні прилади.
- самовільно, без відома вчителя брати з собою в будь-якій кількості хімічні речовини;
- виконувати практичні роботи без спецодягу.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Приберіть робоче місце, здайте вчителю навчально-наочні посібники та приладдя, якими ви користувалися під час роботи.

4.2. Після закінчення практичних занять обов'язково ретельно вимийте руки з милом.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

5.1. У випадку, коли розбився прилад, склянка з агресивною рідиною, розлита значна кількість органічних розчинників (більш ніж 0,05л.) і починають виділятися отруйні гази і пара, треба негайно вивести всіх учнів з приміщення і після цього приступити до ліквідації наслідків, користуючись засобами індивідуального захисту (халат, гумові рукавиці, респіратори, протигази):

- загасити в приміщенні всі пальники і вимкнути всі електричні прилади;
- відчинити вікна або кватирки і зачинити двері;
- розливу рідину засипати піском або тирсою і за допомогою дерев'яного совка або двох дерев'яних дощочок зібрати в тару;
- провітрювання приміщення припинити тільки тоді, коли повністю зникне запах розливої речовини або газу.

5.2. У разі травмування (поранення, опіки тощо) або при недомаганнях повідомте вчителя.

У випадку необережного поводження з лугами слід негайно змити їх залишки зі шкіри водою або слабким розчином борної кислоти. У разі потрапляння на шкіру кислоти – слабким розчином питної соди.

У разі потрапляння в очі будь-якої речовини негайно промийте їх великою кількістю води. При потраплянні кислоти на очі накладіть ватний тампон, змочений розчином натрій гідрокарбонату з масовою часткою 3%. У разі потрапляння лугу – промийте додатково розчином борної кислоти з масовою часткою 2% (одна чайна ложка борної кислоти на склянку води).

Після заключного промивання чистою водою під повіки слід ввести 2-3 краплі натрій альбуциду з масовою часткою розчиненої речовини 30%.

5.3. У разі виникнення загорання необхідно:

- вивести здобувачів освіти з приміщення;
- повідомити пожежну охорону;
- зачинити вікна і двері, щоб вогонь не поширювався до сусідніх приміщень;
- вимкнути електромережу;
- приступити до ліквідації осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі рідини і електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником;
- знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками; загорання у витяжній шафі ліквідується вогнегасниками після вимкнення вентилятора.

5.4. У разі інших аварійних ситуацій: порив опалення, водогону, вимкнення електроенергії у вечірній час тощо, - чітко виконуйте всі вказівки вчителя.

Інструкцію склав _____

Погоджено фахівець з ОП _____